

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สาระสำคัญในบทนี้เป็นการสรุปผลการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเรียงลำดับดังนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตามขนาดของโรงเรียน ตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารตามภูมิลำเนาของผู้บริหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 162 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (check-list) เพื่อต้องการทราบตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการปฏิบัติงานความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ซึ่งครอบคลุมทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ

1. การวางแผนงานสร้างความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน
3. การให้บริการชุมชน
4. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
5. การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน
6. การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แบบสอบถามทั้ง 6 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating - Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายถูกลงในช่องระดับการปฏิบัติงานที่ตรงกับความ เป็นจริง 5 ระดับ ซึ่งได้กำหนดความมากน้อยของระดับการปฏิบัติงาน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
 ระดับการปฏิบัติงานมาก ให้ 4 คะแนน
 ระดับการปฏิบัติงานปานกลางให้ 3 คะแนน
 ระดับการปฏิบัติงานน้อย ให้ 2 คะแนน
 ระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อนำไปขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
2. ส่งแบบสอบถามและซองสำหรับใส่แบบสอบถามกลับคืน พร้อมปิดแสตมป์และ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตอบและส่งคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายในเวลาที่กำหนด
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการจัดทำตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถาม ที่มีความสมบูรณ์ แล้วหาค่าร้อยละ

2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแบบสอบถาม ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เป็นรายชื่อและ รายองค์ประกอบ เพื่อนำมาประเมินระดับการปฏิบัติงาน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมิน ความคิดเห็นของ เบสต์ (Best. 1983 : 174) ที่กำหนดไว้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานน้อยมาก

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 สามารถนำผลของการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$) โดยประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนมีค่ามากที่สุด ($\mu = 3.86$) และในการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.36$)

2. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้านตามขนาดของโรงเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$) โดยประเด็นที่เกี่ยวกับการให้บริการชุมชนมีค่ามากที่สุด ($\mu = 3.88$) และการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.28$)

3. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้านตามประเภทการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$) โดยประเด็น

ที่เกี่ยวกับการให้บริการชุมชน มีค่ามากที่สุด ($\mu=3.93$) และการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.31$)

4. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้านตามภูมิอำนาจของผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.69$) โดยประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนมีค่ามากที่สุด ($\mu=3.86$) และการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.36$)

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีประเด็นที่จะอภิปรายดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.69$) ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธวัชชัย บุญเต็ม (2536 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิลปชัย ผลกล้า (2540 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในห้าอำเภอชายแดนจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า การปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ใช้รูปแบบในการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนขึ้น ได้ยกระดับการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้สูงขึ้นกว่าเดิม โดยผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาหารูปแบบในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายทันสมัย เป็นที่น่าสนใจ อีกทั้งให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น และได้ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม หรือการศึกษาดูงานด้านการประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 304) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรอาจจะทำได้โดยให้ความรู้ การฝึกอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และความสามารถ

ถ้าจะยกระดับการปฏิบัติงานให้สูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการเข้าร่วมและสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วม มากกว่าการถูกบังคับ เพราะพฤติกรรมที่บุคลากรแสดงออกระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมเป็นที่ประทับใจของชุมชน กิจกรรมที่เหมาะสมในการเข้าร่วมอาจเป็นกิจกรรมตามวัฒนธรรม ประเพณี หรืองานรื่นเริงที่จัดขึ้นเพื่อหารายได้บำรุงศาสนา หรือก่อสร้างสาธารณประโยชน์ การเข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญและชุมชนต้องการเห็นความร่วมมือของโรงเรียน บุคลากรทุกคนควรเข้าร่วมเป็นคณะตามกิจกรรมและเวลาที่สะดวก พร้อมทั้งการบริจาคเงินเพื่อสมทบในกิจกรรมนั้นด้วย ย่อมจะทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจแก่ชุมชนมากขึ้น สุนิตย์ สุวรรณฉวี (2534 : 115) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต้องมีการบริจาคทั้งทรัพย์สินและแรงงาน

2. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้านตามขนาดของโรงเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$) และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุชาติ ทองบุญยัง (2537 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า การปฏิบัติงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน ปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิลปชัย ผลกล้า (2540 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในห้าอำเภอชายแดนจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายองค์ประกอบด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้านตามขนาดของโรงเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่าชุมชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนมากยิ่งขึ้น เข้ามามีบทบาทในการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 6) ผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับจึงต้องปรับตนเองให้เข้ากับชุมชน เพื่อสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษา กอปร

กับโรงเรียนในปัจจุบันมีความพร้อมภายในในการจัดบุคลากรด้านงบประมาณ และการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วขึ้น การทำให้โรงเรียนเป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้ร่มรื่นขึ้นทุกโรงเรียนตามงบประมาณที่ได้รับ ทำให้ผู้บริหารมีความตระหนักในการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียนอย่างจริงจัง ผู้บริหารจึงควรใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาโรงเรียนให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้านตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.67$) และไม่สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของสุนิตย์ สุวรรณฉวี (2534 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันไม่แตกต่างกัน อุเทน จิตต์สำรวย (2541 : 90) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้านตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันเมื่อได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาแล้วจะต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง จึงมีความรอบรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานภายใต้กฎ ระเบียบ นโยบาย และกฎเกณฑ์ในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียน กอปรกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เร่งรัดให้มีการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น รวมทั้งการบริหารโรงเรียนที่ใช้การบริหารในรูปของสหวิทยาเขต มีการแลกเปลี่ยนความรู้ มีการช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้านตามภูมิไล่นาของผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.68$)

ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับต้องปรับตนเองให้เข้ากับชุมชน เพื่อสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนในปัจจุบันมีความพร้อมภายใน ในการจัดบุคลากรด้านงบประมาณ และการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วขึ้น การทำให้โรงเรียนเป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้ร่มรื่นขึ้นทุกโรงเรียนตามงบประมาณที่ได้รับ ทำให้ผู้บริหารมีความตระหนักในการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียนอย่างจริงจัง ผู้บริหารจึงควรใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนาโรงเรียนให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และในปัจจุบันเมื่อได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาแล้วจะต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง จึงมีความรอบรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติงานภายใต้กฎ ระเบียบ นโยบาย และกฎเกณฑ์ในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียน กอปรกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้เร่งรัดให้มีการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น รวมทั้งการบริหารโรงเรียนที่ใช้การบริหาร ในรูปของสหวิทยาเขต มีการแลกเปลี่ยนความรู้ มีการช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ จึงทำให้ การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมรายด้าน ตามภูมิไล่นาของผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ควรประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาโรงเรียนและชุมชน โดยมีการวางแผน ดำเนินการ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกจากนี้ควรหาทางสร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีระดับสูงขึ้น

2. ผู้บริหารควรจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้วิธีการต่างๆ หลายวิธีอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเพื่อให้ชุมชนได้รับทราบบทบาทและหน้าที่ อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ดีขึ้นและมีผลต่อการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป
3. ผู้บริหารควรแจ้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. ผู้บริหารควรรหาเครื่องอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ชุมชน และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ด้านวิชาชีพที่สามารถที่จะแนะนำและบริการให้ชุมชนได้และควรพยายามที่จะบริการให้แก่ชุมชนด้วยความเสมอภาคกัน เพื่อจะได้นำความรู้และประสบการณ์มาพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและข้าราชการครูในสังกัด
2. ควรจะได้ทำการศึกษาความต้องการของชุมชนในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช